

Z. Karvalics László

IUSTITIA, HOL VAGY?

WORLD PRESS PHOTO

2018-09-22 | JEGYZET, WORLD PRESS PHOTO

Ezt a szélesszájú orrszarvút nem sikerült az orvadászoknak kilőniük. S hiába tudjuk: az állatmentők kötötték be a szemét, hogy nyugodtan viselje az átszállítást egy védett területre, a piros kendőt annyira természetellenesnek érezzük a szürke padlón megtörten fekvő szürke rinocérosz fején, hogy vizuális vádirattá válik az emberi butaság ellen. Hogyan lehetséges, hogy Kínában és Vietnamban oly sokan hisznek a

porrá őrölt szarv csodálatos hatásában? Hogyan képesek torz vélekedések a kipusztulás szélére sodorni egy különleges állatfajt? Akik Ázsiában partidrognaként vagy potencianövelőként fogyasztják, semmivel nem jobbak, mint akik meghúzzák a ravaszt. Mert nemcsak gondolnak és hisznek valamit, hanem egy gyilkos mém bűnrészeseivé válva együtt teszik könnyörtelenül és megállíthatatlanul rosszabb helyé a világot.

Je suis Rhino. Az állatokkal szembeni embertelenség ugyanazokat az érzéseket váltja ki belőlünk, mint az emberekkel szembeni állatiasság. Alaktalan dühöt, elkeseredettséget, kint, tanácstalanságot. Mint Tarkovszkij filmjében a mongolok kegyetlenségei Andrej Rubljovból, amikor fájdalomában és tehetetlenségében odacsapja a fehér templomfalhoz véres tenyerét. A kamera aztán hosszan időzik a vörös folton, amelyet az ikonfestő pusztá indulatában húzott, s amelyet minél tovább nézünk, annál inkább nonfiguratív képnek látunk. Mementónak minden idők minden erőszakcselekményének valamennyi áldozatáért, s azokért is, akiknek ésszel és szívvel is fel kellene dolgozniuk a feldolgozhatatlant.

Egy ideje számomra mindezt már egy másik kép testesíti meg. **Annie Leibovitz fotója**, 1994-ből. Sárga falon barna nyomok. Megszáradt vérfoltok. Menekülő tuszi gyerekek lábáról kerültek oda, átmászás közben. Nem láthatók az áldozatok. Nem láthatók a gyilkosok. És a rádióbemondók sem, akiknek a kezéhez egy csepp vér sem tapad, de szisztematikusan uszították a hutukat, s ebből iszonyatos népiirtás lett, nyolcszázézer áldozattal.

De mégis ott vannak a fotón mindannyian, s még sokkal többen. Solymosi Eszter „vére” például, minden más vérváddal együtt. Ott toporognak a sötétebb, árnyékos sarkokban újabb keletű gyilkos mémek is: az oltásellenesség például, amelynek egy év alatt sikerült megnégyszereznie a kanyarós megbetegedések számát Európában. A családi becsület indiai fanatikusainak ideológiája, amellyel a megbecstelenített lánytestvéren esett sérelmet nem az elkövetők, hanem az áldozat nyilvános kivégzésével lehet megbosszulni. És felkészülnek mindazok, akik kitalálják, terjesztik és elhiszik, hogy Soros-bérenc civilek Afrikából kívánnak importálni fekete kanokat lányaink megrontására.

Az istennő pedig örül, hogy neki is kendő fedí a szemét. Nem kell félrenéznie – így talán mindnyájunknak több reménye marad.

kép | Környezet 1.díj, egyedi

Neil Aldridge, Dél-Afrika

Egy fiatal szélesszájú orrszarvú elkábítva és bekötött szemmel várja, hogy az Okavango-deltában, Botswanában visszaengedjék a vadonba. Orvvadászok elől menekítették át Dél-Afrikába.